

Lisätietoja: Tero Luhtala (09) 1734 3327, Vesa Hämäläinen (09) 1734 2594, tiede.teknologia@tilastokeskus.fi
Vastaava tilastojohtaja: Kaija Hovi

Tutkimus- ja kehittämismenojen bkt-osuuden kasvu hidasta

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot nousivat Suomessa vuonna 2002 runsaalla 200 miljoonalla eurolla 4,8 miljardiin euroon. Menot kasvoivat reaalisesti 3,4 prosenttia. Lisäys oli vuotta aiemmin vain 1,7 prosenttia. Tutkimusmenojen osuus bruttokansantuotteesta nousi 3,5 prosenttiin. Yritysten ja julkisen sektorin organisaatioiden antamien tietojen sekä muiden laskelmien perusteella tutkimusmenojen reaalisesti eli inflaatiokorjatun arvon arvioidaan kuitenkin vähentyvän vuonna 2003. Samalla tutkimusmenojen bkt-osuuden kasvu käytännössä pysähtyy ja saattaa jopa kääntyä laskuun. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen Tutkimus- ja kehittämistoiminta 2002 -tilastosta.

Suomen osuus OECD-maiden yhteenlasketuista tutkimus- ja kehittämistoiminnan menoista on 0,7 prosenttia. Vaikka Suomen tutkimusmenot ovat määrältään pienet suuriin maihin verrattuna, on niiden osuus bruttokansantuotteesta Suomessa kuitenkin kansainvälisesti vertaillen korkea. OECD-maista vain Ruotsissa bkt-osuus (4,3 %) oli Suomea korkeampi. Japanin (3,1 %), Islannin (3,1 %), Etelä-Korean (3,0 %) ja Yhdysvaltojen (2,8 %) bkt-osuudet olivat lähellä Suomen tasoa. Eniten tutkimus- ja kehittämistoimintaan panostettiin Israelissa, 4,8 prosenttia bruttokansantuotteesta vuonna 2001.

Tutkimusmenojen lisäys suurin korkeakoulusektorilla

Korkeakoulusektorin tutkimus- ja kehittämismenot olivat vuonna 2002 yhteensä 930 miljoonaa euroa. Kasvu on ollut viime vuosina voimakasta, vuonna 2002 menot lisääntyivät 90 miljoonaa euroa ja reaalin kasvuosuus oli 10. Suurin osa, 71 miljoonaa euroa, kasvusta kertyi yliopistoista. Ammattikorkeakoulujen menojen reaalikasvu oli suhteellisesti nopeinta, 26 prosenttia. Ammattikorkeakoulujen tutkimustoiminnan volyyymi oli 6 prosenttia koko sektorin tutkimus- ja kehittämismenoista.

Julkisen sektorin tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot kasvoivat 29 miljoonaa euroa 530 miljoonaan euroon vuonna 2002. Lisäys oli reaalisesti lähes 5 prosenttia. Julkisen sektorin tutkimusmenoiksi vuonna 2003 arvioidaan 518 miljoonaa euroa eli menot olisivat laskemassa ensimmäistä kertaa vuoden 1995 jälkeen.

Yritysten panostukset eivät kasva vuonna 2003

Yritysten tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot olivat vuonna 2002 yhteensä 3,4 miljardia euroa. Reaalikasvu oli vuoden 2001 tapaan noin 2 prosenttia. Yritysten osuus kaikista tutkimusmenoista laski yhdellä prosenttiyksiköllä 70 prosenttiin. 90 miljoonan euron menojen lisäyksen taustalla olivat kasvaneet panostukset tietojenkäsittelypalvelun ja etenkin tutkimus- ja kehittämistoiminnan toimialalla, jonka tutkimus- ja kehittämismenot kasvoivat vuodessa 40 prosenttia.

Teollisuustoimialojen tutkimus- ja kehittämismenot eivät käytännössä nousseet lainkaan vuonna 2002. Teollisuuden osuus koko yrityssektorin tutkimusmenoista laski 2 prosenttiyksiköllä vajaaseen 78 prosenttiin. Elektroniikka- ja sähkötuotteet -toimialan

tutkimus- ja kehittämismenot nousivat vuonna 2002 vain 31 miljoonaa euroa. Toimialan osuus yritysten tutkimus- ja kehittämismenoista laski hieman ja oli viime vuonna 51 prosenttia. Teollisuustoimialoista vahvimmin kasvoivat kemianteollisuuden panostukset, 34 miljoonaa euroa. Metallin- ja konepajateollisuuden menot laskivat saman verran.

Yritysten tutkimus- ja kehittämismenojen arvioidaan vuonna 2003 kasvavan ainoastaan 5 miljoonaa euroa. Menojen reaalista vähennyistä on viimeksi tilastoitu 1990-luvun alun lamavuosina.

Tutkimushenkilöstön määrä nousi lähes 5 prosenttia

Tutkimus- ja tuotekehitystehtävissä työskenteli vuonna 2002 yhteensä 73 100 henkilöä. 54 prosenttia henkilöstöstä työskenteli yritysten palveluksessa. Henkilöstön määrä lisääntyi edellisvuodesta 3 300, mikä on selvästi enemmän kuin vuosina 2000 ja 2001. Miltei puolet vuoden 2002 kasvusta tapahtui korkeakoulusektorilla. Tutkimustyövuosien määrä nousi 1 600 eli 3 prosentilla, kasvun myötä työvuosien määrä oli kaikkiaan 55 000. Työvuosista 55 prosenttia tehtiin yrityksissä ja 31 prosenttia korkeakoulusektorilla. Korkeakoulusektorin osuus työvuosista nousi 1,5 prosenttiyksikköä vuodesta 2001.

Kolmasosalla teollisuusyrityksistä innovaatioita

Elektroniikkateollisuudessa uusia tuotteita tai prosesseja vuosina 2000-2002 oli 57 prosentilla ja kemian teollisuudessa 53 prosentilla yrityksistä. Metallien ja metallituotteiden valmistuksessa innovaatioita oli 18 prosentilla yrityksistä.

Innovatiivisin toimiala oli tietojenkäsittelypalvelu. Toimialan yrityksistä 60 prosenttia oli tuonut markkinoille uuden tuotteen tai palvelun, tai ottanut käyttöön uuden tuotantoprosessin. Rakentamisessa ja kuljetusalalla innovaatioita oli vain joka kymmenennellä yrityksellä.

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot käyvin hinnoin vuosina 1995–2002, arvio vuodelle 2003 ja menojen osuus bruttokansantuotteesta

Vuosi	Yritykset		Julkinen sektori****		Korkeakoulusektori**		Yhteensä milj. euroa	T&k-menojen bkt- osuus*** %
	milj. euroa	%	milj. euroa	%	milj. euroa	%		
1995	1 373,4	63,2	374,4	17,2	424,6	19,6	2 172,4	2,28
1997	1 916,7	66,0	408,6	14,1	579,5	20,0	2 904,9	2,71
1998	2 252,8	67,2	443,9	13,2	657,8	19,6	3 354,5	2,88
1999	2 643,9	68,2	470,1	12,1	764,8	19,7	3 878,8	3,23
2000	3 135,9	70,9	497,4	11,2	789,3	17,8	4 422,6	3,40
2001	3 284,0	71,1	500,9	10,8	834,1	18,1	4 619,0	3,42
2002	3 375,1	69,9	529,7	11,0	925,6	19,2	4 830,3	3,46
2003*	3 380,3	69,5	518,3	10,7	963,8	19,8	4 862,4	3,43

* Arvio kyselyvastausten ja muiden laskelmien perusteella

** Ml. yliopistolliset keskussairaalat vuodesta 1997, ammattikorkeakoulut vuodesta 1999 alkaen

*** Uudistetun (perusvuosi 2000) kansantalouden tilinpidon mukaiset tiedot.

Bkt 2001 ja 2002 Tilastokeskuksen ennakkotietoja, bkt 2003 valtiovarainministeriön ennuste

**** Ml. YVT (yksityinen voittoja tavoittelematon toiminta)

Lähde: Tutkimus- ja kehittämistoiminta 2002. Tilastokeskus

Lisätietoja saatavissa Internetissä osoitteesta www.tilastokeskus.fi/yritystiede.html